

DÍL VIII

SMLOUVA O SKLADOVÁNÍ

§ 527

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o skladování zavazuje se skladovatel převzít věc, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to úplatu (skladné).

(2) Jestliže ve smlouvě není uvedeno, zda věc se má opatrovat za úplatu nebo bezplatně, a opatrování věci je předmětem podnikání skladovatele, platí, že strany uzavřely smlouvu o skladování.

1. Smlouva o skladování je tzv. **relativním obchodem** (viz § 261, odst. 1 a 2). Kromě základního ustanovení a kogentních § 528 a § 535 jsou všechna ustanovení tohoto smluvního typu **dispozitivní**, smlouva **nemá předepsanou písemnou formu**.

2. Aby vznikla platná smlouva o skladování, je nutná shoda obou kontrahentů na **podstatných částech smlouvy**, jimiž jsou:

- přesné **určení smluvních stran**,
- dostatečně jasné **vymezení skladované věci**,
- závazek skladovatele **převzít věc**,
- závazek ukladatele **uložit věc**,
- povinnosti skladovatele **opatrovat věc**,
- **výše skladného** nebo alespoň předpokládaná **úplatnost** (viz § 531 odst. 2).

3. Obdobně jako u **smlouvy o uložení věci** je předmětem smlouvy o skladování závazek podnikatele opatrovat věc pro jiného. **Obě smlouvy se však od sebe liší** několika podstatnými znaky:

- a) **úplatnost / bezúplatnost závazku**,
- b) **označení subjektů**,
- c) **smlouva konsenzuální / reálná**,
- d) **věci druhově / specificky určené**.

ad a) **Smlouva o skladování je smlouvou úplatnou**. Ze druhého odstavce § 527 vyplývá, že **úplata být dohodnuta nemusí**, v takovém případě ovšem vznikne smlouva o skladování jen tehdy, **jestliže je opatrování věci předmětem činnosti skladovatele**, výši úplaty pak stanoví § 531. Pokud by ve smlouvě nebylo uvedeno, zda se věc má opatrovat za úplatu či nikoli, a současně by opatrování věci nebylo předmětem činnosti skladovatele, nevznikla by smlouva o skladování, ale při splnění dalších zákonných podmínek **bezúplatná smlouva o uložení věci**. Jestliže by nebyly naplněny ani zákonné podmínky pro vznik této smlouvy, jednalo by se případně o **smlouvu o úschově** podle § 747 obč. zák.

ad b) Za smluvní strany označuje zákon **ukladatele** a **skladovatele**, který je podle § 533 povinen vynakládat při skladování věci veškerou odbornou péči, zatímco u smlouvy o uložení věci je smluvní stranou uložitel a opatrovatel (podle § 517 je povinen věc pečlivě opatrovat); u smlouvy o úschově používá občanský zákoník pojmy složitel a schovatel.

ad c) Oproti smlouvě o uložení věci, která je kontraktem reálným, se jedná o **kontrakt konsenzuální** - na rozdíl od smlouvy o uložení věci, kdy k předání dochází nejpozději při vzniku smlouvy (jde o věc, kterou má opatrovatel u sebe), u smlouvy o skladování může být věc předána až po uzavření smlouvy.

ad d) Zatímco u smlouvy o uložení věci bude opatrovaná věc zásadně individuálně určena a opatrování věci druhově určených bude při realizaci smlouvy problematické, pak při smlouvě o skladování se bude jednat často o **věci druhově určené**. Půjde-li o věci druhově určené, je třeba věci oddělit od věcí stejného druhu skladovaných pro jiného ukladatele (viz § 530).

4. Ačkoli to zákon výslovně neuvádí, **na skladovatele nepřechází vlastnické právo ke skladovaným věcem**. Ukladatel má tedy v případě odmítnutí zpětného vydání skladované věci právo podat reivindikační žalobu (o vydání věci); jeho vlastnické právo se nepromlčuje (§ 100 odst. 2 obč. zák.). Současně však není dotčeno zástavní právo skladovatele pro případ, kdy ukladatel za skladování věci neuhradí sjednané skladné (viz § 535).

Související ustanovení:

§ 516; § 528 - 535

Související předpisy:

zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (§ 747 a násl.)

Judikatura:

Jestliže měli účastníci smlouvy v úmyslu uzavřít smlouvu, jejímž předmětem mělo být nejen uložení písemností žalobkyně u žalované, ale zejména činnost tzv. podnikového archivu, tj. skladování zahrnující rovněž úpravu či další zpracování věcí, muselo jít o tzv. inominátní kontrakt podle § 269 odst. 2 obč. zák.

Smlouva je jako celek pro neurčitost neplatná ve smyslu § 37 odst. 1 obč. zák., pokud její předmět není dostatečně určitý ani za použití vykládacích pravidel ve smyslu § 266 obč. zák., neboť neobsahuje jasné a jednoznačné určení, v jakém věcném rozsahu a v jakých termínech má dojít ke skladování písemností, k jejich vytřídění a k jejich skartaci či archivování apod. Předmět smlouvy nebyl dostatečně určen, jestliže se účastníci nedohodli, kterých písemných materiálů žalované resp. úpadce, co do rozsahu, se má vztah ze smlouvy týkat, a není-li ve smlouvě stanoveno, co je třeba rozumět termínem „veškerý spisový materiál“ (**32 Cdo 1292/2007** <<http://www.nsoud.cz>>).

Literatura:

Pelikánová, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 4. díl. Praha : Linde, a. s., 1997, s. 470 a násl.
Štenglová, I.; Plíva, S.; Tomsa, M. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 1240–1245.

Marek, K. Smlouva o uložení věci, smlouva o skladování. *Smluvní obchodní právo. Kontrakty*. 4. vyd. Brno : MU, 2008, s. 220-232.

Marek, K. Smlouva o uložení věci a smlouva o skladování. *Právní rádce*, 1993, č. 7.

§ 528
(Skladištní list)

(1) Skladovatel je povinen věc převzít při jejím předání ukladatelem a převzetí zboží písemně potvrdit.

(2) Potvrzení o převzetí věci ke skladování může mít povahu cenného papíru, s nímž je spojeno právo požadovat vydání skladované věci (skladištní list).

(3) Skladištní list může znít na doručitele nebo na jméno. Zní-li na doručitele, je skladovatel povinen vydat zboží osobě, která skladištní list předloží. Zní-li na jméno, je povinen věc vydat osobě v skladištním listu uvedené. Skladištní list na jméno může oprávněná osoba převádět rubopisem na jiné osoby, pokud v něm není převod vyloučen. O rubopisu platí obdobně předpisy upravující směnky.

(4) Osoba oprávněná domáhat se na základě skladištního listu vydání věci má postavení ukladatele a je povinna na požádání skladovatele potvrdit na skladištním listu převzetí skladované věci, není však povinna platit skladné. Není-li skladné zapláceno, není skladovatel povinen zboží vydat, uplatní-li zadržovací právo na zboží uloženém ve skladu.

(5) Skladištní list musí obsahovat alespoň

- a) firmu nebo název a sídlo právnické osoby nebo jméno a místo podnikání, popřípadě bydliště skladovatele,
- b) firmu nebo název a sídlo právnické osoby nebo jméno a místo podnikání, popřípadě bydliště ukladatele,
- c) označení a množství, váhu nebo objem uskladněného zboží,
- d) údaj, zda skladištní list byl vydán na doručitele nebo na řad s uvedením jména nebo firmy či názvu osoby, na jejíž řad byl vydán,
- e) označení místa, kde je zboží uskladněno,
- f) dobu, na niž je zboží uskladněno,
- g) místo a den vydání skladištního listu a podpis skladovatele.

(6) Jestliže skladištní list neobsahuje jméno osoby, na jejíž řad je vydán, považuje se za vystavený na řad ukladatele.

1. Přestože není pro smlouvu o skladování předepsána písemná forma, je podle kogentního ust. § 528 skladovatel vždy povinen potvrdit ukladateli převzetí věci písemným dokladem, který může mít povahu běžného potvrzení, ale též cenného papíru – skladištního listu, jehož podstatné náležitosti zachycuje odst. 5 daného ustanovení.

2. Potvrzení musí být vydáno přímo při předání zboží ukladateli, je tudíž vhodné, pokud ukladatel není osobně předání věci přítomen, vybavit dopravce či třetí osobu plnou mocí k převzetí tohoto dokladu.

3. Splní-li potvrzení zákonné podmínky a obě smluvní strany s tím budou souhlasit, může se jednat o **cenný papír** (nazývaný v tomto případě **skladištní list**). **Postavení ukladatele pak má osoba oprávněná ze skladištního listu**. Podle zákona o cenných papírech se rozlišují tři formy cenného papíru:

- a) **na jméno,**
- b) **na řad,**
- c) **na doručitele.**

ad a) Osobou oprávněnou je **majitel označený na skladištním listu**. Pokud je ve skladištním listu vyloučen převod na jméno jiné osoby (viz b), je skladovatel oprávněn vydat skladovanou věc pouze tomuto majiteli.

ad b) Oprávněnou osobou je ten, kdo je uveden jako **poslední v řadě indosamentů** (převodních doložek vepsaných na rubové straně dokumentu). V tomto případě se jedná o rozšíření předchozí formy, není proto zmíněna přímo ve výčtu v první větě 3. odst., čtvrtá věta téhož odstavce však tuto možnost připouští.

ad c) Oprávnění má vždy **držitel cenného papíru**, který jej skladovateli předloží. Jedná se o nejjednodušší formu cenného papíru, která však neochrání majetek ukladatele např. v případě krádeže skladištního listu.

4. Je nutné striktně v souladu s právní úpravou rozlišovat **skladištní list** vázaný na smlouvu o skladování dle § 527 a násl. obchodního zákoníku a **zemědělský skladní list** podle zák. č. 307/2000 Sb. (o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech). Zemědělské skladní listy jsou oprávněni vydávat jen provozovatelé zemědělských veřejných skladů, provozovaných na základě povolení Ministerstva zemědělství.

Související ustanovení:

§ 263 odst. 1

Související předpisy:

zák. č. 591/1992 Sb., o cenných papírech (§ 1, § 3, § 4, § 5)

zák. č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový (§ 11 – 20)

zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (§ 175 a násl., § 524 § 530)

zák. č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech

Judikatura:

Tím, že majitel zboží přijal skladištní list a na jeho rubu potvrdil svým podpisem souhlas s ním, došlo k uzavření platné smlouvy o skladování. Majitel zboží je oprávněn domáhat se na skladovateli vydání zboží proti vrácení skladištního listu a proti zaplacení břemen na něm váznoucích. (**Vážný č. 12 220/1932**)

Literatura:

Marek, K.: K zákonu č. 307/2000 Sb. o zemědělských skladních listech a změně některých souvisejících zákonů; Pomohou skladní listy zemědělskému podnikání? *Právní zpravodaj*, 2001, č. 2, s. 7-8.

Raban, P.: Waranty v našem právu, *Právní rozhledy*, 2003, č. 6.

§ 529 **(Zánik smlouvy)**

Nevyplývá-li ze smlouvy něco jiného, smlouva zaniká, jestliže ukladatel nepředá skladovateli věc k uskladnění do doby stanovené ve smlouvě, jinak do šesti měsíců po uzavření smlouvy.

1. Toto ustanovení je **dispozitivní**, lze tedy stranám doporučit smluvně upravit otázku zániku pro neplnění ze strany ukladatele.

2. Smlouva o skladování není kontraktem reálným, nevzniká proto samotným předáním věci, ale jedná se o kontrakt konsenzuální, vznikající na základě smlouvy. **Pokud není skladovaná věc předána včas, smlouva zaniká.**

3. Doba plnění bývá ve smlouvě stanovena, není-li tomu tak, předpokládá se předání věci do šesti měsíců. Smluvně ovšem mohou být volena různá řešení, a to jak pro stanovení doby, tak i pro důsledky nepředání věci. Pokud k předání věci nedojde, **skladovatel nemá právo na úplatu ani na náhradu ušlého zisku**, proto se z hlediska skladovatele jeví jako vhodné řešení pro tyto případy **smluvně** zakotvit povinnost ukladatele zaplatit přiměřenou, předem stanovenou **náhradu**. Smluvní úpravu náhrady pro případ nepředání věci lze doporučit zejména tehdy, pokud bude skladovatel za účelem realizace smlouvy nucen **předem vynaložit náklady** (např. za specifické úpravy skladištních prostor).

§ 530 (Způsob uložení)

Skldovatel je povinen uložit věc odděleně od ostatních skladovaných věcí s označením, že jde o věci ukladatele. Ukladatel má právo kontrolovat stav skladované věci a brát z ní vzorky.

1. Jedná se o **dispozitivní ustanovení**. Pokud strany předpokládají odlišný způsob plnění, bylo by vhodné jej smluvně upřesnit, zvláště významné je pak přesné stanovení podmínek pro skladování věci druhově určených.

2. Vzhledem k tomu, že **na skladovatele nepřechází vlastnické právo ani nebezpečí nahodilé škody na věci** (viz § 533), musí být věci skladovány **odděleně s označením majitele** – ukladatele. To platí nejen pro věci individuální, ale též pro věci určené podle druhu. Z dispozitivnosti ustanovení však vyplývá, že účastníci smlouvy by se mohli dohodnout i na společném skladování stejných druhově určených věcí (např. stavebního materiálu); ukladateli by pak náležela poměrná část ze skladovaného množství. Tento způsob ovšem může vyvolat řadu sporů při kontrole a výdeji skladované věci (zejména ohledně její kvality).

3. Oddělené uložení věci a její přesné označení má význam pro její konkretizaci, a to nejen pro případ vydání, ale i případné poškození. **Právo ukladatele kontrolovat stav skladované věci mu umožňuje ověřit, zda skladování probíhá v souladu se smlouvou a s odbornou péčí skladovatele.** Při případném zjištění nesprávného postupu je oprávněně možno žádat nápravu, eventuálně zajistit důkazní prostředky pro uplatnění možných odpovědnostních titulů (obecná sankce spočívá v možnosti náhrady škody). Podmínky upřesňující průběh a zápis o kontrole skladování je opět vhodné upravit ve smlouvě.

§ 531 (Skladné)

(1) Ukladatel platí skladné ode dne převzetí věci ve výši a způsobem dohodnutým ve smlouvě.

(2) Není-li výše skladného ve smlouvě sjednána, je ukladatel povinen zaplatit skladné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k povaze věci, délce a způsobu skladování.

(3) Trvá-li skladování déle než šest měsíců, platí se skladné pololetně pozadu. Skladné za neukončené šestiměsíční období a skladné za kratší dobu skladování se platí při vyzvednutí skladované věci. I po ukončení smlouvy má skladovatel právo na skladné za dobu, po kterou byla skladovaná věc u něho uložena z důvodu, že ji ukladatel včas nevyzvedl.

(4) Skladné kryje všechny náklady spojené se skladováním, nezahrnuje však náklady na pojištění; skladovatel má na ně nárok, jestliže je povinen podle smlouvy dát věc pojistit.

K § 531

1. Jedná se o **dispozitivní ustanovení**, jež **specifikuje úplatnost smlouvy** vyjádřenou v základním ustanovení určením **skladného**, které je povinen ukladatel zaplatit skladovateli za provedené služby (tedy skladování ukladatelovy věci s odbornou péčí). **Skladné je tedy cenou za skladování**. Smluvní ujednání stran může zahrnovat nejen jeho výši, ale též způsob a dobu placení, v praxi strany nejčastěji stručně odkážou na ceník skladovatele.

K odst. 1

2. Zákon dává přednost dohodě stran o výši skladného a způsobu jeho placení, současně se ceny obecně řídí mj. zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách. **Sjednání konkrétních podmínek placení skladného** včetně případných otázek účtování resp. fakturování **je velmi vhodné** zejména s ohledem na povinnost podnikatelů řádně vést účetnictví. Není-li příslušné ujednání ve smlouvě, naplní se další zákonný text (viz odst. 2 a 3).

K odst. 2

3. V případě, že **výše skladného ve smlouvě sjednána není**, ale přesto jsou naplněny zákonné podmínky tohoto smluvního typu (viz. § 527, odst. 2), je ukladatel povinen zaplatit **skladné ve výši obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke specifickým skladovacím podmínkám**. Obvyklé skladné v době uzavření smlouvy a v době placení skladného se zvláště při delším časovém období může lišit, proto by mohlo toto pravidlo při výraznějším inflačním vývoji vyznít v neprospěch skladovatele. Za obvyklou cenu je ovšem nutno považovat skladné nejen u konkrétního skladovatele, ale i u ostatních skladovatelů obecně.

K odst. 3

4. **Splatnost skladného** je obecně stanovena na **okamžik vyzvednutí věci ukladatelem**, tedy po splnění závazku skladovatele (s výjimkou smlouvy na dobu určitou – viz § 532). Tento způsob placení je pro skladovatele jistě nevýhodný, lze proto předpokládat **jiná smluvní ujednání**.

5. Pro **dlouhodobější závazky** upravuje zákon **zpětnou platbu** skladného za skladování delší než **šest měsíců**, platí se tedy vždy po 6, 12, 18 měsících atd. Je-li však dohodnuto skladování např. 20 měsíců a věc je ke skladování včas předána, pak se za poslední 2 měsíce platí při vyzvednutí věci. Také od tohoto postupu je možné se dohodou odchýlit.

K odst. 4

6. **Skladné** by mělo pokrýt všechny náklady skladovatele spojené s odborným skladováním věci i jeho přiměřený zisk. **Náklady na pojištění skladované věci** však

nezahrnuje, není-li ve smlouvě přímo uvedena povinnost skladovatele dát věc pojistit. Lze jen důrazně doporučit sjednat takovéto ujednání písemně.

Související ustanovení:

§ 337 až 339, § 395, § 527 odst. 2, § 532

Související předpisy:

zákon č. 526/1990 Sb., o cenách

§ 532

(Doba skladování)

(1) Je-li skladování sjednáno na dobu určitou, může ukladatel věci vyzvednout ještě před jejím uplynutím, musí však předtím zaplatit skladné připadající na celou smlouvenou dobu. Před uplynutím sjednané doby může ukladatel požádat znovu o převzetí věci k uskladnění do konce této doby a je povinen uhradit skladovateli náklady s tím spojené.

(2) Není-li uvedena lhůta, na kterou se smlouva uzavírá, má se za to, že se uzavírá na dobu neurčitou. Ukladatel může požadovat kdykoli vydání věci a je povinen zaplatit skladné za dobu, kdy věc byla skladována. Vyzvednutím věci smlouva zaniká.

(3) Skladovatel je oprávněn smlouvu vypovědět jednoměsíční výpovědí. Výpovědní lhůta začíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena ukladateli.

K § 532

1. Není-li ve smlouvě uvedeno jinak, má se za to, že byla uzavřena na dobu neurčitou.

Rozdílné podmínky smlouvy sjednané na dobu určitou a neurčitou upravuje dispozitivní ustanovení § 532.

K odst. 1

2. I v případě, kdy je smlouva sjednána na dobu určitou, má ukladatel právo věc kdykoliv vyzvednout, **doba plnění je tedy stanovena ve prospěch ukladatele. Skladovatel má však nárok na skladné za celou smlouvenou dobu** bez ohledu na to, kdy ukladatel věc vyzvedl. Odchylné smluvní ujednání však není vyloučeno.

3. Je zde namísto připomenout, že pokud ukladatel věci vyzvedne ještě před uplynutím určité lhůty, je skladné za celou smlouvenou dobu splatné podle ust. § 531 ve chvíli vyzvednutí věci. Pokud však ukladatel vyzvedl věc před uplynutím dohodnuté doby, může sjednané (a zaplacené) období využít k **opětovnému uskladnění věci**, uhradí však skladovateli případné náklady, které mu s opětovným uložením vzniknou.

K odst. 2

4. Není-li ve smlouvě uvedena doba, na kterou se smlouva uzavírá, stanoví zákon **vyvratitelnou domněnku** („má se za to“), že jde o **smlouvu na dobu neurčitou**. Ukladatel má v tomto případě právo požádat kdykoli o vydání věci a zaplatí skladné za dobu, po kterou byla věc skladována. Vyzvednutím věci „smlouva zaniká“, takže při opětovném uskladnění je třeba uzavřít smlouvu novou.

K odst. 3

5. Oproti ukladateli je skladovatel, který chce ukončit smluvní vztah, vázán (dispozitivně) stanovenou **výpovědní lhůtou**, jež začíná běžet až od prvního dne měsíce

následujícího po doručení ukladateli. Tuto lhůtu i fakt, že je vázána na doručení ukladateli, je při jejím podání třeba vzít do úvahy, neboť obtíže při doručování i nevhodné „načasování“ výpovědi mohou tuto lhůtu značně prodloužit. Také v tomto případě může být odlišné smluvní ujednání velmi vhodným řešením.

6. Otázkou zůstává, zda se výpověď skladovatele týká **jen smluv uzavřených na dobu neurčitou**, nebo též smluv sjednaných na dobu určitou. V souladu s obecnou úpravou výpovědi v § 582 obč. zák. lze spíše přisvědčit názoru, že se výpověď týká jen smluv uzavřených na dobu neurčitou. U smluv uzavřených na dobu určitou lze ovšem možnost výpovědi sjednat.

Související ustanovení:

§ 531; § 534

§ 533

(Odpovědnost za škodu)

(1) Skladovatel odpovídá za škodu na skladované věci, jež vznikla po převzetí věci, a to až do jejího vydání, ledaže tuto škodu nemohl odvrátit při vynaložení odborné péče.

(2) Skladovatel neodpovídá za škodu na věci, jestliže byla způsobena

- a) **ukladatelem nebo vlastníkem věci,**
- b) **vadou nebo přirozenou povahou uložené věci, nebo**
- c) **vadným obalem, na který skladovatel při převzetí věci ukladatele upozornil a toto upozornění zahrnul do potvrzení o převzetí věci; neupozornil-li skladovatel na vadnost obalu, neodpovídá za škodu na věci jen tehdy, když vadnost obalu nebyla poznatelná.**

(3) Vznikla-li škoda způsobem uvedeným v odstavci 2, je skladovatel povinen vynaložit odbornou péči, aby škoda byla co nejmenší.

K § 533

1. Toto **dispozitivní ustanovení** je jednou ze **zvláštních úprav odpovědnosti za škodu** porušením smluvní povinnosti. Platí však jen **pro škodu na skladované věci**, jež vznikla v období od jejího převzetí do zpětného vydání. Další otázky, např. způsob náhrady škody, vzdání se nároku na náhradu škody apod., řeší úprava obecná obsažená v § 373 a násl.

K odst. 1 a 2

2. 2. Vzhledem k tomu, že na skladovatele **nepřešlo vlastnictví věci**, nepřevzal ani zcela komplexní odpovědnost škody na věci. **Vlastníkovi** i nadále **zůstává nahodilé nebezpečí škody na věci**, způsobené např. přírodní katastrofou, skladovatel však musí prokázat, že vynaložil veškerou odbornou péči, aby škodě zabránil. Odpovědnost skladovatele za škodu na skladované věci je sice **odpovědností objektivní**, specificky jsou však vymezeny **liberační důvody**. Skladovatel se tedy má možnost vyvázat z odpovědnosti, avšak ve všech případech **musí liberační důvod dostatečně prokázat**.

Skladovatel za škodu neodpovídá, pokud:

- a) ji nemohl odvrátit **ani při vynaložení odborné péče,**
- b) **škodu způsobil ukladatel či vlastník,**
- c) **škoda vznikla vadou nebo přirozenou povahou věci,**
- d) **škoda byla způsobena vadným obalem.**

ad a) Skladovatel má povinnost vynakládat odbornou péči (na patřičné profesionální úrovni). Ta bude zahrnovat mj. též kvalitní zabezpečení skladovaných věcí **proti zásahu třetí osoby** (např. před trestným činem vloupání, zhárství apod.).

ad b) a c) Oba liberační důvody úzce souvisí s mírou **informovanosti skladovatele** o povaze skladované věci. Dostatečné odborné znalosti a zajištění vhodných podmínek pro uskladnění jsou jistě požadavkem na skladovatele, který by se měl v maximální možné míře snažit škodě na věci zabránit, neposkytne-li mu však ukladatel např. potřebné informace a nelze-li je získat jinak, než poškozením obalu, liberační důvod je zde jistě na místě. Důkazní břemeno však nese skladovatel.

ad d) Na rozdíl od předchozích liberačních důvodů je v případě **vadného obalu** skladovatel zbaven odpovědnosti jen tehdy, jestliže prokazatelným způsobem na poškození obalu **ukladatele upozornil**, nebo si **nemohl být** nevhodnosti obalu **vědom.**

K odst. 3

3. Ve třetím odstavci je upravena zvláštní **zakročovací povinnost skladovatele**, která plně odpovídá požadavku na skladovatele vynakládat odbornou péči tak, aby byly v případě neodvratitelné škody její důsledky co nejmenší.

Související ustanovení:

§ 368; § 373 až 386; § 530

§ 534

(Odstoupení skladovatele od smlouvy)

(1) Skladovatel může odstoupit od smlouvy,

- a) **zatajil-li ukladatel nebezpečnou povahu věci a hrozí-li z ní skladovateli značná škoda,**
- b) **dlužil-li ukladatel skladné za dobu nejméně tři měsíce,**
- c) **hrozí-li vznik podstatné škody na uložené věci, kterou skladovatel nemůže odvrátit, nebo**
- d) **nevyzvedne-li ukladatel věc po skončení doby, po kterou je skladovatel povinen věc skladovat.**

(2) Skladovatel může po odstoupení od smlouvy stanovit přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci s upozorněním, že jinak zboží prodá. Po marném uplynutí této lhůty může skladovatel skladované zboží prodat vhodným způsobem na účet ukladatele. Od výtěžku z prodeje, který je povinen skladovatel bez zbytečného odkladu ukladateli vydat, může si odečíst kromě skladného i vynaložené náklady spojené s prodejem.

K § 534

1. V **dispozitivním ustanovení § 534** je zakotveno **právo skladovatele odstoupit od smlouvy**; ve vztahu k obecné úpravě odstoupení v § 344 a násl. se zde jedná o úpravu speciální.

K odst. 1

2. Nestanoví-li smlouva jinak, může skladovatel od smlouvy odstoupit v následujících případech (jde pouze o **alternativní výčet situací**, který nevyklučuje obdobné, byť dílčími znaky odlišné podmínky):

- a) značná **škoda hrozící skladovateli**, vyplývající z nebezpečné povahy věci,
- b) **dluh na skladném**,
- c) **hrozící neodvratitelná** a současně podstatná **škoda na věci**,
- d) **uplynutí skladovací doby**.

ad a) Jedná se o ustanovení o **předcházení vzniku škod**. Ukladatel nesmí zatajit nebezpečnou povahu věci, skladovatel však smí od smlouvy odstoupit jen tehdy, pokud nebyl o nebezpečnosti věci předem informován a současně mu z její povahy hrozí značná škoda.

ad b) Na rozdíl od obecné úpravy odstoupení od smlouvy (viz § 345 a násl., podle níž lze od smlouvy při jejím podstatném porušení odstoupit **bez zbytečného odkladu**), umožňuje toto ustanovení skladovateli odstoupit až ve chvíli, kdy ukladatel dluží na skladném **nejméně tři měsíce**.

ad c) Na rozdíl od ostatních případů se zde nejedná o porušení povinnosti ze strany ukladatele, ale o vnější, blíže nespecifikovanou hrozbu, která se týká přímo skladované věci (oproti písm. a, kdy hrozí škoda skladovateli). Musí však být kumulativně splněny podmínky, že jde o **hrozbu podstatné škody na uložené věci**, kterou **skladovatel nemůže odvrátit** ani při vynaložení odborné péče.

ad d) Tato část ustanovení podle našeho názoru neodůvodněně připouští možnost odstoupení od smlouvy i v situacích, kdy smlouva, resp. závazek skladovatele ukladatelovu věc nadále skladovat, již zanikly z jiných důvodů – uplynutím doby skladování sjednané ve smlouvě na dobu určitou či uplynutím výpovědní lhůty. Důvodem pro zařazení zmíněného ust. písm. d) do 1. odst. § 534 byla zjevně potřeba upravit možnosti dalšího postupu skladovatele též pro případ, že si ukladatel po skončení skladovací doby věc nevyzvedne, tj. **vztáhnout i na tyto případy postup uvedený v § 534 odst. 2**. Z formulace „skladovatel může *po odstoupení* od smlouvy ...“ v úvodu 2. odst. však zjevně vyplývá, že pokud by podle něj chtěl skladovatel postupovat (tj. po zániku smlouvy hodlal skladovanou věc prodat), musel by – nelogicky – od již zaniklé smlouvy ještě odstoupit. Jde však o **ustanovení dispozitivní**, a strany si tedy mohou pro situaci, kdy si ukladatel věc nevyzvedne ani po uplynutí doby, příp. výpovědi ze strany skladovatele, dohodnout jednoznačně formulované důsledky.

K odst. 2

3. Jde o jednu z úprav obchodního zákoníku dovolující, aby věc prodal ten, kdo není jejím vlastníkem (viz též § 466, § 525, § 606, § 623). To je však možné jen při dodržení stanovených podmínek:

- **dojde k odstoupení od smlouvy** (přestože zákon nepředepisuje povinnou písemnou formu, je vzhledem k možnému sporu velmi vhodná);
- po odstoupení je **stanovena přiměřená lhůta k vyzvednutí s upozorněním**, že nebude-li věc vyzvednuta, dojde k jejímu prodeji (opět raději písemnou formou);
- stanovena lhůta marně uplyne.

Výtěžek z prodeje pak smí být skladovatelem jednostranně započten na úhradu skladného i nákladů spojených s prodejem, zbytek musí být vydán ukladateli pod sankcí povinnosti platby úroku z prodlení. (dle § 369).

Související ustanovení:

§ 344 a násl.; § 532

§ 535**(Zástavní právo skladovatele)**

Skladovatel má k zajištění svých nároků ze smlouvy o skladování zákonné zástavní právo na skladovaných věcech, dokud se u něho nacházejí. Toto zákonné zástavní právo má přednost před jinými zástavními právy.

Kogentní ustanovení § 535 přiznává skladovateli **zákonné zástavní právo** ke skladované věci, na jehož podkladě **se skladovatel může realizací zástavy domoci svých nároků ze smlouvy** (tj. zejména pohledávky z titulu skladného, ale zřejmě též např. náhrady škody vzniklé v přímé souvislosti s porušením závazků ukladatele z této smlouvy; ze zástavy přirozeně nelze uspokojit nároky skladovatele vzniklé z jiných důvodů – mimo smlouvu). Zástavní právo je obecně upraveno v § 152 až 174 obč. zák. V tomto případě je však omezeno splněním **podmínky faktického držení** věci zachycené v první větě, je tedy časově omezeno dobou, po níž má skladovatel věc u sebe (v držení). Tohoto práva se nelze předem smluvně vzdát (**kogentnost ust.**), neboť v případném sporu napomáhá zajistit rovné postavení obou stran smluvního vztahu; posiluje pozici skladovatele vůči ukladateli, jenž má po celou dobu trvání vztahu zaručeno vlastnictví věci.

Judikatura:

Zástavní právo má - jak vyplývá z citovaného ustanovení - především funkci zajišťovací; zabezpečuje pohledávku zástavního věřitele již od okamžiku svého vzniku, vede (motivuje) dlužníka k tomu, aby pohledávku zástavního věřitele dobrovolně splnil, a zástavnímu věřiteli poskytuje jistotu, že se bude moci uspokojit ze zástavy, nebude-li jeho pohledávka řádně a včas splněna. Nebyla-li pohledávka zástavního věřitele řádně a včas splněna, uplatní se uhrazovací funkce zástavního práva; zástavní věřitel je oprávněn uspokojit se ze zástavy (z výtěžku prodeje zástavy), aniž by musel spoléhat na to, že se domůže úhrady své pohledávky z majetku dlužníka.

Protože zajištěním pohledávky pomocí zástavního práva se majetek zástavního věřitele nezvyšuje (nerozmnožuje), nemá zástavní právo samo o sobě jakoukoliv vlastní majetkovou hodnotu. Právní význam má zástavní právo jen ve spojení se zajišťovanou pohledávkou, a to jen v tom smyslu, v jakém ovlivňuje její „bonitu“.

(21 Cdo 1348/2005 <<http://www.nsoud.cz>>)

Související ustanovení:

§ 263 odst. 1

Související předpisy:

zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (§ 152 – 174)

ZDE KONČÍ ČÁST DR. MAREK 3